

Kommunstyrelsen

Ett Västernorrland fritt från kvinnlig könsstympning - godkännande av projektansökan

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar:

1. Godkänna projektansökan och delta i det planerade länsövergripande utvecklingsprojekt som syftar till att förebygga och upptäcka könsstympning samt utveckla stödjande insatser.
2. Medfinansiera med totalt 150 tkr/år enligt föreslagen beräkningsgrund från länet i ansökan till EU-programmet Daphne, med resurser från kommunstyrelsens oförutsedda medel.
3. Villkora beslutet så att det gäller under förutsättning att projektansökan beviljas.

Ärendet

Det finns signaler på att könsstympning förekommer även i Västernorrland. Tillsammans med landstinget vill länets kommuner med gemensamt arbetssätt förhindra könsstympning. Ett länsgemensamt projekt förbereds och kommunstyrelsen ska ta ställning till deltagande i projektet samt medfinansiering.

Ärendets tidigare behandling

Kommunstyrelsen tog del av information om den förstudie som ligger till grund för projektet 7 februari 2017 (§ 59).

Beslutsunderlag

Projektansökan (färdigställs direkt till sammanträdet)
Ett Västernorrland fritt från könsstympning – förstudie
Projektansökan till EU-programmet Rights, Equality and Citizenship med syfte att stoppa kvinnlig könsstympning (FGM/C) i länet
Befolkningsstatistik Västernorrlands läns kommuner

Protokollsutdrag till

Här skrivs de som berörs av beslutet

Exp / 2017

Kommunledningskontorets överväganden

Kvinnlig könsstympning sker i många länder i världen (www.socialstyrelsen.se), sedvänjan har följt med invandrade till Sverige och ska betraktas som synnerligen viktig att bekämpa. WHO beräknar att det idag finns cirka 200 miljoner kvinnor i världen som

utsatts för könsstypning i religionens, samhällets eller traditionens tecken. Alla former av könsstypning av kvinnor är förbjuden i Sverige sedan 1982 och de straffrättsliga bestämmelserna mot kvinnlig könsstypning återfinns i Lag (1982:316) med förbud mot könsstypning av kvinnor.

Det har kommit signaler om att könsstypning utförs i Västernorrlands län. Redan bosatta i länet åker till sina hemländer för att könsstypa sina flickor eller att ingreppet genomförs innan man reser till Sverige. Ingreppet innebär livslångt lidande och får svåra konsekvenser för den som blir utsatt, såväl under uppväxten och tonårstiden som vid graviditet och förlossning. De olika formerna av kvinnlig könsstypning ger olika grader av skador och är att betrakta som tortyr. Ingen flicka som är född i Sverige efter 1 juli 1999 ska vara könsstypad eftersom lagen då skärptes och omfattar sedan dess även ingrepp som utförs utomlands.

Kommuner i Västernorrlands län kan tillsammans med Landstinget göra skillnad för de flickor som föds och växer upp i länet. Med ett gemensamt angreppssätt och en gemensam viljeinriktning att arbeta för jämställdhet och god sexuell och reproduktiv hälsa, kan vi skapa en trygg framtid ur ett hälsoperspektiv för varje flicka som annars kan riskera att könsstypas. Deklarationen om mänskliga rättigheter och barnkonventionen är viktiga utgångspunkter för detta arbete.

Inom EU-programmet Daphne utlyses under perioden 23 november 2016 till 8 mars 2017, 2 000 000 euro i syfte att främja insatser för mänskliga rättigheter, jämlikhet och medborgarskap. Utbildningsinsatser, synliggörande/medvetandegörande och kapacitetsbyggande är några aktiviteter som särskilt pekas ut och som bland annat riktas mot könsstypning. Kommunerna i länet tillsammans med Landstinget har möjlighet att söka finansiering från Daphne och, vid ett beviljande av ansökan, få möjlighet att utveckla arbetssätt, pedagogiska verktyg, utbilda personal, informera allmänhet, skapa samverkansformer och implementera detta i verksamheterna.

Bakgrund

Från den 1 juni 2016 – fortfarande, har Sundsvalls kommun i samarbete med Landstinget och Länsstyrelsen i Västernorrland arbetat med en förstudie med syfte är att kartlägga arbetet som pågår för att stödja, förebygga och upptäcka könsstypning av flickor/kvinnor. Förstudiens syfte är även att undersöka vilka utbildnings- och informationsbehov kopplat till kvinnlig könsstypning som finns i kommunerna samt att knyta ihop länets kommuner till ett gemensamt utvecklingsarbete utifrån studiens resultat. Studien har finansierats av länsstyrelsen, landstinget och Sundsvalls kommun gemensamt. För tiden 1 januari till 31 mars 2017 har medel beviljats från länsstyrelsen för att rikta särskilda insatser till ensamkommande barn och ungdomar.

Information har samlats in genom seminarier i alla kommuner i länet Cirka 800 personer från kommunerna, Landstinget, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och Försäkringskassan har deltagit. Fokusgrupper med kvinnor och ungdomar från länder där man traditionellt tillämpar sedvänjan har genomförts. Dessutom har personal från olika verksamheter inom alla kommuner (Elevhälsan, förskolor, socialtjänst, Ungdomsmottagningen, BVC, MVC, samhällskommunikatörer med deltagare m.fl.) intervjuats. Ett material från Socialstyrelsen på fem språk, med information om svensk lagstiftning om kvinnlig könsstypning har testats på försök på fem BVC i länet. Ett

pilotförsök har genomförts med föreläsningar av gynekolog och barnmorska för deltagare inom samhällsorientering.

Ett urval av resultaten av studien, som kommer att utgöra grunden för projektet är följande: Mer utbildning efterlyses i allmänhet men också specifikt riktat till olika yrkesgrupper; interkultur, mänskliga rättigheter, sexuell och reproduktiv hälsa och lagstiftning bland annat. Mer utbildning och utformande av handlingsplaner efterfrågas också inom verksamheter där stödjande arbete för utsatta, redan pågår. Ett viktigt mål med utvecklingsprojektet är att medvetandegöra problematiken kring kvinnlig könsstympning och skapa hållbara strukturer för ett långsiktigt arbete som implementeras i ordinarie verksamhet.

Samverkansgrupper inom kommunerna ses som en önskvärd resurs, polis, åklagare, socialtjänst, BVC och elevhälsa t.ex. Samverkan inom och mellan kommunerna i länet och mellan kommuner och landsting utpekas som särskilt viktiga områden att utveckla för att säkerställa att inga flickor utsätts för könsstympning i framtiden.

Behov att utveckla arbetssätt, skapa pedagogiska verktyg, förbättra samtalsteknik och träning i att bemöta familjer och barn för att få en god grund att arbeta preventivt och upptäckande, är andra utvecklingsområden som lyfts fram.

Regionala och nationella ansatser

Detta är en fråga som ingår i området hedersrelaterat våld och förtryck och som berör alla kommuner och landstinget i Västernorrlands län. I den regionala utvecklingsstrategin (2016) har parterna enats om att det är länets kommuner som är ansvariga för att utveckla samverkan kring frågor som rör skolhälsovården, hedersrelaterat våld samt missbruk. Att motverka könsstympning är även ett område som pekas ut i den nationella strategin (Makt, mål och myndighet, Regeringens skrivelse 2016/17:10) samt en fråga om att följa de mänskliga rättigheterna.

KOMMUNLEDNINGSKONTORET

Andreaz Strömgren
Kommunchef